

Lahden kaupunki, Tarkastuslautakunta, 15.12.2021

§ 79

Kaupungin ympäristön palvelualueen ajankohtaiset asiat

5951/00.04.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Tarkastusjohtaja Reijo Ollikka, p. 050 559 4016

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Tarkastusjohtaja Ollikka Reijo

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee saadut selvitykset tiedoksi.

Käsittely

Kaupunkikehitysjohtaja totesi selvityksessään mm. seuraavaa:

MAL-sopimus

- Lahti, Asikkala, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä ja Orimattila sekä Päijät-Hämeen liitto allekirjoittivat MAL-aiesopimuksen 7.5.2019.
- Sopimusneuvottelut valtion kanssa aloitettiin kesäkuussa 2020, Neuvottelutulos saavutettiin 22.4.2021.
- MAL-sopimus on Lahden seutukunnalle hyvin merkittävä avaus. Aiemmin MAL-sopimus on tehty vain Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutukuntien kanssa.
- Lahden seudun alueella toimintaympäristö käsittää 200 000 asukasta, 74 000 työpaikkaa ja 20 000 pendelöijää.
- Sopimuksen tavoitteena on
 - * Kestävä yhdyskuntarakenne
 - * Kestävä liikennejärjestelmä
 - * Kestävä ja kohtuuhintainen asuminen
 - * Kaupunkiseudun kilpailukyky ja elinvoimaisuus

- Sopimuksen kärkiteemana ovat
 - * Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta
 - * Raideliikenteeseen tukeutuvat taajamat metropolialueella
- Yhteensä MAL-sopimuksella saadaan
 - * Kestävän liikenteen edistämiseen n. 12 miljoonaa euroa valtion rahoitusta ja 12 miljoonaa euroa kuntarahoitusta, sen lisäksi:
 - * Asuntorakentamisen käynnistysavustukset; 5000 euroa / asunto puurakentamiseen
 - * Mahdollisuus hakea kunnallistekniikan tukea keskusta- ja joukkoliikennevyöhykkeiden asuntoalueille + täydennysrakentamiseen
 - * Erikseen sovittavat hankkeet; matkakeskus länsi pysäköinti; Lahti kaavoittaa ja asiaan palataan v. 2023 neuvotteluissa
- MAL-sopimukseen liittyen on selvitetty mm. alueellisen raideliikenteen edellytyksiä nykyisen sähköistämättömän rataverkon puitteissa välillä Orimattila-Lahti-Heinola.
- Lahden nykyinen ratapiha on vajaakäytössä. Se tullaan ottamaan arvokkaampaan käyttöön, kuten asuntorakentamiseen. Ratapihatoimintoja on suunniteltu siirrettäväksi Nostavalle.
- Lahdessa ei ole Tampereen kaltaisia jätti-investointeja suunnitteilla, vaikkakin on esitetty mm. ajatuksia yliopiston rakentamisesta aseman seudulle junaradan päälle.

Keskustan liikennesuunnitelma

Kaupunginvaltuuston talousarviopäätös ei vienyt pohjaa pois koko Liisu-suunnitelmalta, joskin päätös vaikeutti jatkosuunnittelua. Valtuuston päättämä keskustavisio 2020 pysyi kuitenkin voimassa.

Kehätien vaikutukset

Kehätiellä on ollut paljon positiivisia vaikutuksia. Raskas läpikulkuliikenne on siirtynyt pääosin kehätielle. Yritystonttien kysyntä ja kiinnostus kehätien tuntumassa on ollut odotusten mukainen. Kehätien liittymäalue Kujala-Pippo alueen kohdilla on logistisesti ainutlaatuinen.

Perusteluosa

Kaupungin hallintosääntöön sisältyvien kaupunkiympäristön palvelualueita koskevien erillissäännösten mukaan "Palvelualue luo perusedellytykset kaupungin ja sen ympäristön kestäväälle kehitykselle sekä asukkaita ja asiakkaita tyydyttävälle asumiselle, yrittämiselle ja muulle kaupunkielämälle.

Palvelualueen toimielimiä ovat kaupunkiympäristölautakunta, rakennus ja ympäristölupalautakunta, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta sekä Lahden seudun jätelautakunta”.

Palvelualueetta johtavan kaupunkikehitysjohtaja Olli Alhon kanssa on sovittu mm. seuraavista ajankohtaisista keskustelunaiheista, niitä koskevista konkreettisista toimenpiteistä ja tähän astisista saavutuksista:

MAL-sopimus

Lahden kaupunkiseudulle on tehty maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2021 - 2031. Valtion ja kuntien välisessä sopimuksessa määritetään kaupunkiseudun tavoitteet lähivuosien maankäytön ja liikenneverkon kehittämiseksi sekä asuntotuotannolle.

MAL-sopimusten myötä valtio tukee Lahden seudun asuntotuotantoa kunnallistekniikka- ja käynnistysavustuksin, joilla lisätään kohtuuhintaisten asuntojen tuotantoa. Rakentamisen ilmastopäästöjen vähentämiseksi puurakentamista tuetaan 5 000 eurolla uutta asuntoa kohti.

Kunnat voivat hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen. Tähän on varattu vähintään miljoona euroa vuodelle 2021. Lisäksi valtio osoittaa kaupunkiseudun liikennejärjestelmän toimivuutta, kestävyyttä ja turvallisuutta edistävien hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen yhteensä 3,3 miljoonaa euroa vuosille 2022-2023.

Valtio sitoutuu sopimuksen myötä avustamaan Lahden seudun joukkoliikenteen palveluita 4,365 miljoonalla eurolla. Valtio osoittaa seudulle ilmastoperusteista joukkoliikenteen avustusta haettavaksi yhteensä kolme miljoonaa euroa. Lisäksi valtio avustaa lippu- ja maksujärjestelmien kehittämistä keskisuurilla kaupunkiseuduilla yhteensä 1,4 miljoonalla eurolla. Nyt sovitut avustukset kohdistuvat vuosille 2021-2023. Liikennehankkeiden ja joukkoliikenteen valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kunnat käyttävät toimenpiteisiin vastaavan summan.

Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa ovat mukana Lahti, Asikkala, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä ja Orimattila sekä Päijät-Hämeen liitto.

Keskustan liikkumis- ja liikennesuunnitelma Liisu 2030

Edellinen kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2020 kaupungin keskustan liikenne- ja liikkumissuunnitelma 2030 mukaisen liikenneverkkoselvityksen eli Liisu-suunnitelman äänin 40–19.

Kyse oli periaatepäätöksestä, jonka pohjalta keskustan liikenteen suunnittelu aloitettiin. Tavoitteena on keskustan saavutettavuuden parantaminen.

Suunnitelman mukaan muodostettaisiin keskustan kiertävä kehäkatu. Kehäkadun muodostaisi Mannerheiminkatu-Vuoksenkatu-Saimaankatu-Lahdenkatu-Hollolankatu -reitti.

Bussien vaihtopysäkit oli tarkoitus sijoittaa Aleksanterinkadun ja Vesijärvenkadun kulmaukseen. Keskustaa kehitettäisiin kävelypainotteisena sulkematta sitä kuitenkaan autoliikenteeltä.

Vuoksenkadulle etsittäisiin ratkaisu, jotta tie olisi turvallinen koululaisille ja muutokset häiritsisivät mahdollisimman vähän asukkaita.

Uusi kaupunginvaltuusto otti kantaa suunnitelmiin marraskuussa 2021 käsitellessään vuoden 2022 talousarviota. Valtuusto hyväksyi äänin 34–25 muutosesityksen, jonka mukaan kaupunginsairaalan mäen kehitystyö aloitetaan ilman Mannerheiminkadulta Saimaankadulle avattavaa liittymää ja Saimaankadun kansiratkaisua. Valtuusto linjasi myös, että Mannerheiminkadun on säilyttävä koko matkaltaan nelikaistaisena.

Kehätien vaikutukset

Lahden eteläinen kehätie avattiin liikenteelle 8.12.2020. Nyt vuoden käytössä olleen kehätien liikennemääristä ja päästöistä on juuri valmistunut tuore tutkimus. Tutkimuksen mukaan läpiajoliikenteen siirtyminen kehätielle on vähentänyt Lahden keskustasta ajoneuvoliikenteen tuottamia päästöjä noin 460 hiilidioksiditonnia kuukausitasolla. Tällaiseen lukuun on päästy mittauspisteiden tuottamien tietojen sekä Teknologian tutkimuskeskus VTT:n ylläpitämän ajoneuvoliikenteen päästötietokannan perusteella. Kuukausittainen päästövähennys vastaa 3,5 miljoonan kilometrin ajoa fossiilipolttoainetta käyttävällä tyyppillisellä henkilöautolla.

Raskaasta liikenteestä noin kaksi kolmasosaa on siirtynyt käyttämään kehätietä.

Näköpiirissä on myös yritysten sijoittumista kehätien liittymäalueelle Kujala-Pippon kohdilla. Lahden Polttimon uudisrakennuksen sijoittuminen alueelle on ollut tässä merkittävä alku. Kaiken kaikkiaan niin kehätie kuin myös ympäristöpääkaupunkivuosi näyttäisivät vaikuttaneen yritysten näkökulmasta Lahden kaupungin kiinnostavuutta lisäävinä tekijöinä.

Kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho alustaa mm. edellä olevista asioista ja muista palvelualueen ajankohtaisista asioista.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Toimenpiteet